

være udelukkede fra at modtage Alderstillaag. Derved vil Tallet af de Lærere, som kunde faae Alderstillaag, blive reduceret til omtrent 3,100. Jeg kan kun her angive det omtrentligt, idet der jo ganske vist kan optaa Spørgsmaal om, hvorledes Bestemmelsen om disse Summer 2,000 og 2,500 Kr. skal forstaaes over for Næstterne, som hverken ere Kjøbstad- eller Landkommuner; men det af mig angivne Tal 3,100 kan ikke være væsentlig urigtigt. Efter den vedtagne nye § d om Alderstillaag vil der jo komme 3 Alderstillaag paa hver 4 Lærere i en Skoleraadskreds, nemlig et paa 300, et paa 200 og et paa 100 Kr., eller med andre Ord, tilfammen 600 Kr. for hver 4 Lærere, altsaa i Gjennemsnit 150 Kr. Det er ikke fuldstændig nysigtigt, idet selvfølgelig hvad der i Tallet af Lærere i en Skoleraadskreds overstiger, hvad der kan divideres med 4, bortfalder; men den deraf flydende Unysigtighed og den, jeg før gjorde Rede for, ere saa ubetydelige, at de i alt Fald ikke kunne faae nogen mærkelig Indflydelse paa det samlede Tal. Gaar man altsaa ud fra, at der i Gjennemsnit vil være 3,100 Lærere, der have Udgang til Alderstillaag, og at Alderstillaaget pr. Lærer i Gjennemsnit er 150 Kr., saa vil den samlede Sum, som hele Landet over bliver at anvende til Alderstillaag, i runde Tal være 465,000 Kr., det vil sige omtrent 400,000 Kr. Mere, end der nu for Liden anvendes til Alderstillaag i samtlige Skoleraadskredse og herved 200,000 Kr. Mere, end der var foreslaaet i Lovforslaget. Efter Vndringsforslaget til § 21 vil Statskassen komme til at bære forlods 250,000 Kr. og Halvdelen af Resten, med andre Ord: Statskassen vil komme til at udrede til Alderstillaag 357,000 Kr. — jeg benytter helt igjennem runde Tal. Efter Lovforslaget vil Statskassens Bidrag være 150,000 Kr. plus Halvdelen af Resten, tilfammen 215,000 Kr. Det vil altsaa sees, at Vndringsforslaget til § 21 i Forbindelse med de igaar vedtagne Vndringer af Lovforslagets § § 14 og 15 medføre en Merudgift for Statskassen af 142,000 Kr. — Det forekommer mig, at det vil have sin Interesse ikke alene at undersøge, i hvilket Forhold Statskassens Udgift efter det af Udvalget foreslaede staar til Udgiften efter Lovforslaget, men ogsaa at sammenholde Lovforslagets finansielle Betydning og Udvalgets Forslags finansielle Betydning med den nuværende Tilstand for Skolefondenes Vedkommende i det Hele taget. Foruden Alderstillaagene, som det paahviler Skolefondene at udrede, og som, efter hvad jeg allerede nu har meddelt, vil komme til at udgjøre for Statskassens Vedkommende efter Udvalgets Forslag 357,000 Kr., efter Lovforslaget 215,000 Kr., medens de i dette Dieblift udgjøre 35,000 Kr., saa er der en anden Hovedudgift for Skolefondene, med Hensyn til hvilken man ogsaa nu kan have en bestemt Mening om, hvilken Udgift den i Diebliffet medfører, det er Pensionsbyrden. Efter en Med-

delelse, som min ærede Kollega velvillig har forffattet mig, udgjorde Pensionsabeløbene i samtlige Skoleraadskredse den 1ste April 1877 378,410 Kr., som var godt 18,000 Kr. mere end den 1ste April det foregaaende Aar. Med andre Ord: Pensionsbyrden er i et Aar stegen med 18,000 Kr. Man tør vel altsaa antage, at Pensionsbyrden i dette Dieblift er voget op fra 378,000 Kr. til fulde 400,000 Kr. i det Mindste. Som bekendt udreder Statskassen heraf forlods efter Loven af 8de Marts 1856 100,000 Kr. og vil efter Lovforslaget komme til at udrede af Resten den fulde Halvdel, altsaa tilfammen komme til at udrede et Bidrag af 250,000 Kr. Det er umuligt at sige med Bestemthed, hvorvidt Statskassen i dette Dieblift udreder et ligesaa stort Beløb til Pensionsbyrden, idet der nu efter Loven af 8de Marts 1856 udredes af Skoleraadskredsenes forlods til Skolefondenes Udgifter 12 Skilling pr. Ld. Hartkorn, hvori Statskassen ingen Del tager, en Bestemmelse, som ikke er optagen i Lovforslaget, saa at efter dette Statskassen vil komme til at bære Halvdelen af alle Skolefondenes Udgifter, altsaa ogsaa Halvdelen af de første 12 Skilling, som paalignes Skoleraadskredsenes. Tages ikke Hensyn hertil, er selvfølgelig Statskassens Andel i Pensionsbyrden i dette Dieblift ligesaa stor, som den vil blive efter Lovforslaget. En tredie Udgift, som Lovforslaget vil medføre for Statskassen, er jo Udgiften til Lilsynet. Jeg tror ikke, at man vil feile meget, naar man anslaaer denne Udgift til Inspektionen til c. 100,000 Kr. Jeg tror, det er det Tal, som min ærede Kollega tidligere har angivet. Her til maa endvidere føies en anden Inspektionsudgift, som Lovforslaget ikke har forudsat, nemlig Provstelønnen. Det er jo ikke noget betydeligt Beløb, men vil man være nysigtigt, maa dog ogsaa dette tages med og endelig, for saavidt Vndringsforslaget til dette Afsnit skulde blive vedtaget, en sandsynlig for ikke at sige vis Udgift for Statskassen til Tilveiebringelsen af billige Skoleapparater, billige Skolebøger. Denne Udgiftspost turde man vel altsaa uden Overdrivelse anslaa til omtrent 112,000 Kr., nemlig 100,000 til Inspektionen og 12,000 til Provsteløn og Apparater. Derved vil den sikkert beregnelige Udgift for Statskassen efter Udvalgets Forslag voge op til et samlet Beløb af 719,000 Kr., medens man efter Lovforslaget kunde paaregne en Udgift af 565,000 Kr., og medens den nuværende Udgift til Almueskolevæsenet udgjør 235,000 Kr., som er det Beløb, der findes opført paa Finantslovforslaget for det kommende Finantsaar 1878 — 79. Udvalgets Forslag vil altsaa medføre en beregnelig Merudgift for Statskassen, sammenlignet med den nuværende Tilstand, af i Alt 484,000 Kr., altsaa saa nær $\frac{1}{2}$ Million Kr. Det er den beregnelige Merudgift; men der er en Udgift endnu, som desværre ikke paa nogen Maade lader sig endogaa tilnærmelsesvis beregne. I Loven af